

BUITENLANDSE POLITIEK

Kuifje toont zijn tanden in Afghanistan

*Wouter De Vriendt**

Op 1 februari 2008 besliste de Belgische regering om extra militairen en 4 F16's naar Afghanistan te sturen, in het kader van de NAVO-operatie ISAF. Bij delen van de publieke opinie, de oppositie, de pers en de civiele samenleving veroorzaakte dat de nodige deining. Deze betwistbare beslissing van de ministerraad is immers niet te beschouwen als een loutere uitbreiding van de Belgische aanwezigheid in Afghanistan, maar als een fundamentele koerswijziging. De auteur pleit wel voor een Belgisch engagement in een brede strategie, waarbij naar een 'exit' wordt toegewerkt, maar hij is tegen een Belgische bijdrage in een absurde, buitensporige militaristische logica die enkel tot mislukken gedoemd is.

Tot nu toe was de Belgische deelname aan ISAF in Afghanistan vooral beperkt tot de beveiliging van de luchthaven van Kaboel. Nu zullen onze landgenoten actief zijn in het gevaarlijke zuiden van het land en ingeschakeld worden in aanvalstactieken. Die beslissing werd genomen in een context van toenemende bezorgdheid over de haalbaarheid van de militaire missie in Afghanistan en – bovendien – in aanloop van de NAVO-top in Boekarest waar men zich ging buigen over een eventuele koerswijziging.

Het is onze overtuiging dat er nood is aan een internationale aanwezigheid in Afghanistan, waarschijnlijk nog voor vele jaren. Maar de wederopbouw van het land en de veiligheidssituatie kunnen enkel een kans krijgen als er voor een andere, bredere strategie wordt gekozen waarbij er veel forser wordt geïnvesteerd in humanitaire opbouw. Anders zal men nooit de 'hearts and minds' van de bevolking kunnen winnen.

Situatieschets

Afghanistan¹ heeft in de voorbije tientallen jaren een woelige geschiedenis gekend. De Sovjet-Unie viel het land binnen in 1979, maar moest zich tien jaar later terugtrekken na eindeloze gevechten met de anti-communistische moedjahedien. Door onderlinge strijd tussen de facties konden de Taliban de macht grijpen. Zij kregen 90% van het grondgebied onder controle en lieten Al Qaida² vrij opereren. Na 11 september 2001 en de Amerikaanse inval in Afghanistan, kwam een internationaal gestuurd proces op gang. In december 2001, tijdens een conferentie in Bonn, werd een plan opgemaakt voor een politieke transitie. In 2002 kwam Hamid Karzai aan het hoofd van een voorlopige regering; in januari 2004 werd een ontwerp van grondwet aanvaard; op 9 oktober 2004 werden presidentsverkiezingen georganiseerd; en in september 2005 konden de Afghanen naar de stembus voor parlements- en provinciale verkiezingen.

Op militair vlak zijn er twee grote operaties actief: *Operation Enduring Freedom* (OEF)

en *International Security Assistance Force* (ISAF³). OEF is in essentie de Amerikaanse oorlog tegen het terrorisme, het militaire antwoord op 11 september 2001. Onder deze noemer zijn verschillende operaties aan de gang, waaronder Afghanistan. De NAVO-missie kwam tot stand na de conferentie in Bonn van december 2001. Op vraag van de VN en de Afghaanse regering nam de NAVO het commando van ISAF over op 9 augustus 2003. ISAF heeft een peace-enforcementmandaat, maar is geen VN-macht. Het is een 'coalition of the willing' die onder de autoriteit van de VN opereert. Veertig landen dragen momenteel bij aan ISAF, voor een totaal van zo'n 47.000 soldaten.⁴ Het mandaat van ISAF werd oorspronkelijk door de VN beperkt tot Kaboel, maar in vier etappes werd het werkgebied naar het hele land uitgebreid.⁵ ISAF is georganiseerd via 25 over het land verspreide *Provinciale Reconstructie Teams* (PRT's). De PRT's bestaan uit militair en civiel personeel dat de veiligheids- en reconstructieactiviteiten in het gebied coördineert. Problematisch is dat elk nationaal PRT een eigen mandaat heeft en er soms verschillende accenten gelegd worden. Verder verloopt de coördinatie tussen de PRT's en de NGO's niet altijd even vlot, omdat de PRT's zowel een militair als humanitair objectief hebben.

Sinds 2001 heeft de internationale gemeenschap, samen met de Afghaanse regering, op een aantal vlakken vooruitgang geboekt. Zij concentreert zich vooral op Kaboel, het noorden en het westen van het land. In 2001 had slechts 7% van de bevolking toegang tot basisgezondheidszorg, nu is dat 80%. Het aantal inschrijvingen voor onderwijs is in vergelijking met 2002 met 74% toegenomen (een totaal van 5,4 miljoen jongeren, waarvan 35% meisjes). De transportinfrastructuur is met 84% toegenomen en 4,8 miljoen Afghaanse vluchtelingen zijn naar hun huis teruggekeerd.

Er is echter ook sprake van toenemende en ernstige problemen, die voor een deel zijn terug te brengen op de manier waarop de internationale gemeenschap de zaken heeft aangepakt sinds 2001⁶. Volgens een van de laatste maandelijkse updates van de *International Crisis Group* is de situatie in Afghanistan "not lost, but the signs are no good".⁷ Het voornaamste probleem is het hoge aantal burgerslachtoffers en de groeiende onveiligheid die zich over grote delen van het grondgebied uitspreidt. Van de 6.000 slachtoffers in 2007, waren er ongeveer 2.000 burgers (bijna een verdubbeling tegenover 2006).⁸ Met name in het zuiden van het land zijn er problemen door de verwevenheid van de internationale ISAF-macht en de Amerikaanse militaire operatie *Enduring Freedom* die los van de VN werkt. De schemerzone tussen wederopbouw en de Amerikaanse *war on terror* is te groot. Dat bemoeilijkt de situatie, creëert tegenstrijdige belangen en wantrouwen. De Amerikaanse oorlog tegen het terrorisme hypothekeert zo succes in Afghanistan.

Ook de illegale papaverteelt verhindert de vooruitgang. Afghanistan is wereldwijd de grootste producent van opium en leverancier van 90% van de heroïne. De papaverteelt is de belangrijkste bron van inkomsten voor de lokale bevolking en staat voor 30% van het BBP. In 2007 omvatte de oogst tussen de 165.000 en 195.000 hectare. Vooral de Amerikanen zetten de Afghaanse regering onder druk om harder op te treden tegen de opiumteelt, die gelieerd is aan de Taliban. De regering gaat daar niet op in, ook al omdat voor velen opium de enige vorm van inkomen is. De ontwikkeling van alternatieven gaat zeer traag en wordt bemoeilijkt door de gevechten.

ISAF wordt bedreigd door aanslagen met bommen (IED's, improvised electronic devices), vooral bermbommen, en zelfmoordterroristen. Het aantal zelfmoordaanslagen steeg van 18 in 2005 naar 116 in 2006 en 137 in 2007. Het aantal aanslagen met IED's steeg van 530 naar 1.297 in 2006 en 1.256 in 2007. De Taliban hanteren dit als bewuste strategie om de coalitietroepen te raken met een minimum aan middelen, maar een maximum aan effect. De menselijke kost van het toenemend aantal aanslagen is enorm,

wat ook blijkt uit een rapport van *Human Rights Watch*.⁹

Centraal in de bezorgdheid staat de situatie in het zuiden van het land, waar de Taliban sterk blijven. De regering van Afghanistan probeert een deel van de Taliban los te weken om hen over de brug te krijgen. Daarnaast wil men hard optreden tegen het deel van de Taliban dat aan Al-Qaida blijft gelieerd. Een recent voorbeeld is de stad Musa Qala. Die was na de terugtrekking van de Britten onder controle van lokale autoriteiten gekomen, maar al snel weer volledig in handen gevallen van de Taliban. Na een harde strijd hebben NATO en Afghanistan de stad weer ingenomen. Nu is het zaak om de humanitaire voorzieningen voor de bewoners snel te verbeteren, om te vermijden dat zij zich op termijn opnieuw tot de Taliban zullen keren.

Er is ook sprake van ernstige problemen van corruptie bij Binnenlandse Zaken en Justitie. En ondanks aanzienlijke investeringen is er nog steeds een zeer groot gebrek aan civiele inzet en fondsen, onder meer gericht op wegen, elektriciteit en irrigatie. Bij de uitbouw van eigen Afghaanse veiligheidsdiensten zijn de resultaten gemengd. De opbouw van het Afghaanse leger verloopt redelijk goed. Met buitenlandse steun wordt een leger opgebouwd dat ook bijdraagt aan de nationale identiteit. In 2009 mikt men op een operationeel leger van 70.000 Afghanen. Het Afghaanse leger werkt nu al mee aan militaire opdrachten van ISAF in het zuiden. Bij de politie zijn er meer problemen.

De essentiële sleutel voor de situatie in Afghanistan is echter de regionale context, met name de rol van Pakistan dat verschillende redenen heeft om Afghanistan te destabiliseren. Pakistan wil geen onafhankelijk en sterk Afghanistan dat met India verbonden is. Het ziet Afghanistan als een soort hinterland. De grootste problemen doen zich dan ook voor in de grensgebieden: daar is de steun voor de Taliban groot en bevinden zich de meeste trainingskampen. Pakistan staat de facto toe dat de Taliban zich in Pakistan terugtrekken en van daaruit militair verzet plegen tegen de Afghaanse regering en de coalitietroepen. Ten gronde zal het echter onmogelijk zijn het land weer veilig en stabiel te maken zonder steun van de buurlanden. Pakistan, India en Iran moeten intensiever bij het vredesproces betrokken worden.

Eerder dit jaar verschenen weinig hoopgevendende rapporten. *Oxfam International* wees in een open brief op de noodzaak van een serieuze koersverandering om een humanitaire ramp in het land te voorkomen. De Amerikaanse *Afghanistan Study Group* wees erop dat de vooruitgang die geboekt werd in het land onder zeer zware druk staat door toenemend geweld, verminderde internationale interesse en een gebrek aan vertrouwen vanwege de Afghaanse bevolking. Het land dreigt een 'failed state' te worden, en dat door een 'forgotten war'. De Amerikaanse *Atlantic Council of the United States* begint haar rapport met "make no mistake, Nato is not winning in Afghanistan." In dat rapport wordt ook gepleit voor een versterkte strategie. Het is in die context dat België beslist heeft in te gaan op de vraag van de NAVO om soldaten te sturen die ook in gevechtsoperaties ingezet kunnen worden.

Het Belgische engagement

Tot voor kort droeg België bij aan ISAF met een 300-tal soldaten.¹⁰ België leverde een beschermingscompagnie op KAIA (Kabul International Airport) voor de beveiliging van de 'compound' KAIA en de bewaking van de binnenperimeter van het vliegveld, volgens de richtlijnen van het Commando van KAIA in coördinatie met de Afghaanse veiligheidsdiensten. Daarenboven is er nog een deelname aan de staven in Kabul, Kandahar en de werking van KAIA als nationale bijdrage en, in samenwerking met de Duitse Defensie, in de noordelijke provincies te Kunduz en Masar e Sharif.¹¹

Op 1 februari jl. besliste de Belgische regering tot een extra participatie in de ISAF-opdracht in Afghanistan. De ministerraad ging akkoord met het voorstel van minister van Defensie Pieter De Crem om de Nederlandse F16-operaties voor ISAF in Afghanistan te steunen. In de beleidsnota 2008 van het ministerie van Defensie kunnen we het volgende lezen over de verhoging van de Belgische inzet in Afghanistan.¹² Vanaf 1 april 2008 is het beveiligingsdispositief van de luchthaven te Kaboel versterkt met twee secties van elk 10 man. Tevens worden vanaf 1 september vier F16's met een honderdtal man steunpersoneel ontplooid in samenwerking met het Nederlands detachement in Kandahar. Op 1 oktober eindigt de Belgische bevelvoering over de militaire luchthaven van Kaboel. Vanaf diezelfde datum zal België deelnemen met één OMLT (Operational Mentoring and Liaison Team) van twintig militairen aan de opleiding en de begeleiding van Afgaanse eenheden in de streek van Kunduz of Kaboel.

De beslissing van 1 februari is niet te beschouwen als een uitbreiding van de vorige, maar als een koerswijziging van de Belgische deelname. België kan nu offensief actief zijn in het gevaarlijke en onrustige zuiden van het land. Sommige waarnemers wijzen op de risico's die aan de opdracht verbonden zijn. Op zich is dat echter geen argument. Het feit dat een opdracht risicovol is als onderdeel van een globale onevenwichtige strategie die tot mislukken gedoemd is, is wel een argument.

Er is reeds lang druk op de verschillende NAVO-lidstaten om meer troepen in te zetten in de meer gevaarlijke gebieden. Onder andere Nederland, dat een zeer actieve rol speelt in de zuidelijke provincie Uruzgan, vraagt dat al langer. In Nederland loopt er overigens een debat over de verlenging van de missie in de provincie Uruzgan. GroenLinks wil dat er een einde komt aan de ISAF-missie in zijn huidige vorm in dat deel van het land¹³, maar men wil dat ISAF wel actief blijft in andere delen van het land. Een land als Canada, dat haar verliezen in het zuiden ziet oplopen, vraagt herhaaldelijk dat andere NAVO-landen méér zouden doen. De opdracht van de

Canadese ISAF-missie eindigt pas in februari 2009. Ook Duitsland werd, voorafgaand aan de NAVO-top in Boekarest, fel onder druk gezet door het Amerikaanse ministerie van Defensie. Het land wees de Amerikaanse vraag voor deelname in het zuiden echter van de hand. Frankrijk heeft te kennen gegeven dat er 1.000 soldaten gestuurd zullen worden, wat tegemoet zou komen aan de Canadese vraag. Onder de

De beslissing van 1 februari is niet te beschouwen als een uitbreiding van de vorige, maar als een koerswijziging van de Belgische deelname. België kan nu offensief actief zijn in het gevaarlijke en onrustige zuiden van het land.

Franse bevolking is er echter veel weerstand tegen het zenden van die soldaten, zo blijkt uit recente peilingen. Officieel wilde Sarkozy zijn toezegging dan ook afhankelijk maken van een grotere aandacht voor de civiele aspecten van de missie.

In het licht van deze druk, kon België volgens regeringsbronnen niet achterblijven. Die interpretatie is op zijn zachtst gezegd nogal vreemd. De situatie in Afghanistan is niet van die aard dat het blindelings achterna lopen van de Angelsaksische landen de meest verstandige strategie is. Overigens is de druk niet nieuw. Nederland vroeg reeds eerder aan België om te helpen, maar die vraag werd toen afgewezen. Nog in september 2007 verklaarde minister Flahaut dat er zeker geen F16's naar Afghanistan zouden gaan.

De Belgische beslissing viel vlak vóór de informele top van ministers van defensie in Vilnius op 7 en 8 februari. Daar werd de NAVO-top in Boekarest voorbereid. De timing van de Belgische beslissing had waarschijnlijk te maken met die vergadering in Vilnius. Toch blijft het merkwaardig dat toen al tot een Belgische koerswijziging beslist werd. Immers, nu deelnemen aan de versterking van de militaire missie in het land bevestigt de strategie die op dit moment tot zware problemen leidt. Uit verschillende

hoeken komt de roep naar een strategiewissel. Maar als België van plan was zo'n inhoudelijke koerswijziging te vragen, die bijvoorbeeld meer humanitaire accenten zou leggen, dan is het niet zo duidelijk hoe de onderhandelingspositie versterkt werd door reeds voortijdige toezeggingen te doen. België had een sterker engagement afhankelijk kunnen maken van een koerswijziging en hiertoe afspraken kunnen maken met landen als Duitsland die op een zelfde lijn zitten. De Belgische regering schaarde zich echter voortijdig achter de Nederlandse positie, wellicht ook gedeeltelijk omwille van persoonlijke en/of politieke motieven. Onderhandelingsstrategisch bekeken was dat een stommitieit van formaat.

Nood aan een strategiewissel

De internationale gemeenschap heeft terecht een engagement op zich genomen om een structurele bijdrage te leveren aan de heropbouw van Afghanistan. Dat engagement is vastgelegd in diverse internationale afspraken en is ook geregeld via mandaten van de VN.

Dat de voorbije jaren kansen gemist zijn om meer vooruitgang te maken, heeft te maken met het idee dat een 'snelle' en 'gemakkelijke' oplossing mogelijk zou zijn. Voor Afghanistan bestaat evenwel geen militaire oplossing. Het proces zal lang duren, en daarin is een militaire component onontbeerlijk. Het gewapend conflict zal waarschijnlijk nog vele jaren duren, maar de bevolking moet voelen dat er een duidelijk politiek doel is van een inclusieve staat. Een onevenwichtige aanpak kan er echter toe leiden dat de zaak verder uit de hand loopt. Extremistische groepen kunnen opnieuw de overhand krijgen en de regionale veiligheid kan verder in het gedrang komen.

Als de internationale gemeenschap Afghanistan zou loslaten, is dat niet minder dan een catastrofe. De terugtrekking van alle militaire eenheden zou het risico van een burgeroorlog en een terugkeer van het Taliban-regime sterk verhogen. De modernisering en heropbouw van het land zouden voor een groot deel stilvallen. Die vaststelling wil echter niet zeggen dat de vorm van de huidige internationale aanwezigheid ongewijzigd moet blijven, integendeel. Het idee van een (militaire) 'quick fix' moet worden verlaten¹⁴, ten gunste van een brede, en meer op civiele heropbouw gerichte strategie.

Als de internationale gemeenschap wil voorkomen dat bij de bevolking de steun voor het hervormings- en wederopbouwproces verder afneemt, is er nood aan een strategiewissel. De bevolking moet grotere vooruitgang zien op civiel vlak (infrastructuur, voorzieningen). De veiligheid van alle inwoners dient met een bredere, minder eenzijdig op 'harde' militaire middelen gerichte aanpak gegarandeerd te worden. De Afgaanse overheid moet zelf grotere inspanningen leveren om haar geloofwaardigheid te versterken. De regering Karzai moet duidelijk meer politieke wil tonen, moet goed samenwerken met de nationale vergadering en moet optreden tegen de cultuur van straffeloosheid. De hervorming van de politie¹⁵ en het gerechtelijk apparaat is een cruciaal element in dit hele proces.

ISAF moet als geheel wel verder gezet worden, maar met een verbeterde strategie. Om de kansen van ISAF te verbeteren is er onder meer nood aan een betere coördinatie en afstemming tussen de betrokkenen. De vervlechting tussen ISAF en OEF is niet houdbaar. De Amerikaanse OEF moet stopgezet worden.

Er is nood aan bijkomende politieke initiatieven om tot een regionale aanpak te

Als de internationale gemeenschap wil voorkomen dat bij de bevolking de steun voor het hervormings- en wederopbouwproces verder afneemt, is er nood aan een strategiewissel. De bevolking moet grotere vooruitgang zien op civiel vlak (infrastructuur, voorzieningen).

komen van de situatie in Afghanistan. Voldoende politieke druk op Pakistan is daarbij essentieel. Zo moeten de regeringen die betrokken zijn bij ISAF meer diplomatieke druk uitoefenen op Pakistan om te bekomen dat Taliban-leiders worden berecht of uitgeleverd. De mogelijkheid om van de operatie Afghanistan een volwaardige VN-operatie te maken kan onderzocht worden¹⁶. Die optie zou het onder meer mogelijk maken andere landen bij de opdrachten op het terrein te betrekken. De buitenlandse militairen zouden zo ook anders gepercipieerd kunnen worden door de bevolking.

Een rapport van de denktank *European Council on Foreign Relations* heeft een voorstel voor een mogelijke strategiewissel: Europese landen als Duitsland, Spanje en Frankrijk moeten hun 'caveats' (beperkende voorwaarden) versoepelen, zodat troepen naar het zuiden verplaatst kunnen worden. Dan wordt een 'grand bargain' mogelijk: de Europeanen leveren meer militairen (2.000 tot 2.500) en in ruil stemmen de VS in met een strategie die meer gericht is op de bescherming van Afghaanse burgers, en minder op terreurbestrijding. Concreet betekent dat o.a. dat de VS moeten afzien van hun wens om de papaver vanuit de lucht te besproeien en open moeten staan voor gesprekken met de Taliban.

De mogelijkheid om de Taliban bij de onderhandelingen over de toekomst van Afghanistan te betrekken moet hoe dan ook onderzocht worden. Dat kan passen in een strategie om de meer 'gematigde' delen van de Taliban in de boot te trekken en de afstand met Al Qaida te vergroten.

Op dit moment is de NAVO onderdeel van het probleem in plaats van de oplossing. Als er geen uitzicht komt op de gevraagde strategiewissel, heeft de operatie in Afghanistan geen zin. In plaats van met het hoofd tegen de muur te lopen, zal Groen! in zo'n geval pleiten voor een terugtrekking van de Belgische troepen en een versterking van de Belgische bijdrage aan civiele programma's. Het is niet omdat anderen in een straatje zonder einde blijven lopen, dat België moet volgen.

De mogelijkheid om de Taliban bij de onderhandelingen over de toekomst van Afghanistan te betrekken moet hoe dan ook onderzocht worden. Dat kan passen in een strategie om de meer 'gematigde' delen van de Taliban in de boot te trekken en de afstand met Al Qaida te vergroten.

Wat bracht de NAVO-top in Boekarest?

De 20ste NAVO-top van staats- en regeringsleiders vond plaats in Boekarest, van 2 tot 4 april. Door de NAVO¹⁷ zelf werd de top als de grootste ooit omschreven. 49 landen waren aanwezig, met naast de 26 leden heel wat landen waarmee de NAVO een of andere vorm van partnerschap heeft opgebouwd. De top van Boekarest was

nummer twee in een reeks van drie. De vorige was de top van Riga¹⁸, en in april 2009 is er een top in Straatsburg naar aanleiding van het 60-jarig bestaan van de NAVO. Op de agenda in Boekarest stonden hoofdzakelijk de verdere uitbreiding van de NAVO, de oorlog in Afghanistan, maar ook het raketterschild en (in mindere mate) de discussie over een nieuw strategisch concept.

Voorafgaand aan de top, publiceerde de NAVO een nieuw en vrij optimistisch statusrapport dat herhaalt dat de NAVO kan slagen in Afghanistan. Belangrijke elementen die onder de aandacht kwamen, waren onder meer het veronderstelde achterblijven van financiële steun door internationale actoren en de training van het Afghaanse leger.

Officieel is de verwarring en de discussie van de voorbije maanden beslecht via een formele strategische verklaring¹⁹ die wijst op een langdurig engagement, en ook op de aangekondigde Afghanisering. Zo zouden de Afghanen zelf langzaam maar zeker

voor de veiligheid in het land verantwoordelijk worden gesteld. Er zijn enkele extra engagementen voor troepen, er komt een extra fonds voor financiële steun, en er zou gewerkt worden aan een betere combinatie van militair en civiel. Met Rusland werd een akkoord bereikt over transit van niet-militair materiaal voor ISAF over Rusland. Een algemene oproep en planning voor een fundamentele strategiewissel is er niet gekomen en dat is een gemiste kans.

De druk op de NAVO-landen om meer troepen te leveren om de missie daar te versterken leidde niet echt tot fundamentele bijstellingen. Duitsland bleef op zijn standpunt. België engageerde zich tot een extra inzet, en gaf daarmee een politiek signaal. Een kans om met meer kracht te pleiten voor een strategiewissel werd zo gemist. De aankondiging van Frankrijk om 1.000 soldaten te sturen naar het oosten van Afghanistan is belangrijk. Daardoor zouden Amerikaanse soldaten kunnen opschuiven naar het zuiden om de Canadezen te helpen. Het kan zijn dat daarmee een al te scherpe interne discussie over extra steun door de lidstaten wordt vermeden. Het kan ook een element zijn dat wijst op een terug sterkere rol van Frankrijk binnen de NAVO.

In het informele circuit zou er echter al wel gesproken worden over de criteria van wat een exit-strategie zou kunnen zijn. Daarin zou een voorstel van Duitsland²⁰ een rol spelen. Het zou daarbij onder meer gaan om het aantal Afghaanse soldaten dat er moet zijn vooraleer de coalitietroepen zich kunnen terugtrekken. Dit document zou op een begin van koerswijziging kunnen wijzen. Of dat ook zo is, zal onder meer blijken op een speciale Afghanistan-conferentie in Parijs in juni.

Als de NAVO echter blijft volharden in de huidige aanpak, dan moet België afstand nemen van ISAF, de troepen terugtrekken, en haar middelen concentreren op een versterking van de civiele programma's.

Conclusie

De kostprijs van het bijkomende Belgische engagement in Afghanistan werd door minister van Defensie Pieter De Crem op 30 miljoen euro voor vier maanden geschat. De reële kostprijs zal zonder twijfel hoger liggen. En zolang De Crem geen duidelijkheid schept in

de kostprijs van de verschillende Belgische opdrachten in het buitenland, is vergelijken en afwegen onmogelijk. Bovendien blijkt uit het verleden dat het zeer moeilijk is om troepen terug te trekken na een zogezegde 'tijdelijke' opdracht. De kans bestaat dat de Belgische operatie in Kandahar langer dan de voorziene vier maanden zal duren.

Minister De Crem wil méér doen, met minder geld. Dat blijkt uit zijn beleidsnota en begroting voor het jaar 2008. Rekening houdend met de budgettaire krapte op defensie, gaat de uitbreiding van het Belgische engagement in Afghanistan ten koste van nuttige Belgische operaties in Libanon (UNIFIL). Dat is de wereld op zijn kop. De bijdrage van onze militairen in de huidige strategie tot de opbouw van een veilig en stabiel Afghanistan is nihil. Nochtans kan een Belgische bijdrage effectief zinnig zijn. Van zo'n Belgisch engagement zijn wij voorstander. Maar de voorwaarde is een daadwerkelijke strategiewissel en géén rondje peptalk zoals we konden zien op de NAVO-top in Boekarest begin april jl.

Als de NAVO echter blijft volharden in de huidige aanpak, dan moet België afstand nemen van ISAF, de troepen terugtrekken, en haar middelen concentreren op een versterking van de civiele programma's. Want de huidige aanpak is tot mislukken gedoemd en leidt tot een catch 22. De NAVO en het Afghaanse leger kunnen immers niet verslaan worden door het Talibanverzet. Maar zolang de Taliban onderdak vindt in Pakistan, is het ook voor de coalitietroepen onmogelijk een militaire overwinning te boeken. En toch gaat men op dat pad verder, toch wordt gewerkt naar een militaire

overwinning op de Taliban. Succes in Afghanistan zal echter vooral afhangen van succes op het civiele terrein. Een strategiewissel moet zich richten op de ontwikkeling van de civiele sector en de ontwikkeling van een inclusieve diplomatie met inbegrip van een grotere rol voor de VN en het betrekken van (vooral) Pakistan. Wat betreft de militaire poot, dienen we af te stappen van de idee van een overwinning, maar ons te beperken tot de controle over het grootste deel van het Afghaanse grondgebied en tegelijkertijd middelen investeren in de Afghanisering en het opleiden van het Afghaanse leger. Succes in beide dimensies (civiel en militair) zullen op termijn een exit mogelijk maken. En toekomstperspectieven geven aan het Afghaanse volk.

*met dank aan Jan Mertens

BIO

Wouter De Vriendt is kamerlid voor Groen!

NOTEN

- 1 Voor een uitgebreide achtergrondpagina met alle informatie over het conflict in Afghanistan, zie International Crisis Group: <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=3071&l=1>
- 2 Voor achtergrond, zie onder meer: (1) Bakker, E., en L. Boer, Al-Qaida vijf jaar na '9/11'. In: *Internationale Spectator*, 60/9, p.419-425, (2) Coolsaet, R., *Radicalisation and Europe's counterterrorism strategy The Transatlantic Dialogue on Terrorism - CSIS/Clingendael*, The Hague, December 8-9, 2005 (http://www.irri-kiib.be/papers/CSIS_081205_Rev.doc)
- 3 De website van ISAF: <http://www.nato.int/isaf/index.html>
- 4 <http://www.nato.int/isaf/structure/nations/index.html>
- 5 http://www.nato.int/isaf/docu/epub/pdf/isaf_placemat.pdf
- 6 Zie onder meer: Homan, K., Afghaanse problematiek vereist regionale aanpak. In: *Internationale Spectator*, 61/9, p. 435-439.
- 7 <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=5285&l=1>
- 8 Zie verklaringen van het Rode Kruis: <http://www.icrc.org/web/eng/siteeng0.nsf/html/afghanistan-interview-050607>
- 9 <http://www.hrw.org/reports/2007/afghanistan0407>
- 10 <http://www.mil.be/ops-trg/subject/index.asp?LAN=nl&FILE=&ID=907&MENU=1742&PAGE=1>
- 11 De website van de Belgische soldaten in Afghanistan: <http://www.mil.be/isaf/index.asp?LAN=nl>
- 12 <http://www.mil.be/def/doc/viewdoc.asp?lan=nl&file=&id=1115>
- 13 <http://start.groenlinks.nl/afghanistan>
- 14 Zie onder andere: International Crisis Group, *Countering Afghanistan's Insurgency: No Quick Fixes*. Asia Report N°123, 2 November 2006. <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=4485&l=1>
- 15 Zie hiervoor: International Crisis Group, *Reforming Afghanistan's Police*. Asia Report N°138, 30 August 2007. <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=5052&l=1>
- 16 Zie het standpunt van Joris Voorhoeve in de NRC: http://www.nrc.nl/binnenland/article756800.ece/Voorhoeve__Met_Talibaan_moet_worden_onderhandeld
- 17 <http://www.nato.int/>
- 18 http://en.wikipedia.org/wiki/2006_Riga_summit
- 19 <http://www.nato.int/docu/pr/2008/p08-052e.html>
- 20 <http://www.spiegel.de/politik/ausland/0,1518,545292,00.html>